

SPR-Auttajat! Oppituntirunko alakouluun

Tunnin tavoitteet: Tunnistaa Punaisen Ristin tunnus, tunnistaa ja osaa nimetä tilanteita, joissa ihminen voi tarvita apua, tietää että Punainen Risti toimii lähes koko maailmassa, tietää että auttajat toimivat vapaaehtoisesti, osaa nimetä tavan auttaa.

Video tunnin alkuun:

<https://www.youtube.com/watch?v=dlqhGUVYA4&feature=youtu.be>

Prezi: <https://prezi.com/view/66TPV9Je2Ipw9ITFdUbn/>

- Prezi: käytä vain oikeaa nuolinäppäintä edetessäsi esityksessä. Ohita jokin kohta, jos siihen ei ole aikaa.

1. Tunnus

Siirry kuvaan.

Kysymys: Näyttääkö tämä tunnus tai kuvio tutulta? Missä olette nähneet tunnuksen? Anna aikaa pohdintaan minuutti ja pyydä vastauksia ääneen.

Esimerkkejä voi antaa: ensiapulaukussa, ambulanssissa, televisiossa, keräyslippaassa, mainoksissa, kampanjoissa, konserteissa jne.

->Punainen Risti tulee Sveitsin lipusta (Punaisen Ristin perustaja Henry Dunant oli sveitsiläinen). Risti saatetaan liittää uskontoon, joten tämän vuoksi joissakin maissa käytetään tunnuksena puolikuuta. Kristalli on luotu myöhemmin neutraalimmaksi vaihtoehdoksi.

190 maassa toimii Punainen Risti tai Puolikuu, myös esimerkiksi suljetussa valtiossa Pohjois-Koreassa.

Tässä vielä esimerkkinä eri maiden Punaisia Ristejä ja Punaisia Puolikuuta (*siirry kuvaan*), joita löytyy eri puolilta maailmaa. (Somalia, Argentiina, Syyria ja Filippiinit)

Dia vaihtuu

Missä voi bongata?

Tämän tunnuksen tarkoitus on toimia **suoja-merkinä**, siksi se asetetaan näkyville esimerkiksi pelastusautojen ja sairaaloiden katoille, ja suojaliiveihin. Kansainväliset lait suojaavat merkin kantajaa. Merkillä suojattu ei koskaan ole aseistautunut vaan aina paikalla auttamassa. Punainen Risti pääsee auttamaan moniin sellaisiin paikkoihin, mihin muut eivät pääse (**puolueettomuus**).

Kuva 1: Vesikanistereita Filippiineillä hirmumyrskyn jälkeen. Tiedetään, että kanisterit ovat järjestön.

Kuva 2: Syyrian Punaisen Puolikuun vapaaehtoisia ja kansainvälisen Punaisen Ristin yhdistyksen työntekijä. Merkki suojaa avustustyöntekijöitä sota-alueella

Kuva 3: Katastrofikeräyslipas. Nähdään esimerkiksi Nälkäpäivänä ja joulun alla.

Kuva 4: Filippiiniläinen tyttö ruoka-avustuspaketin kanssa hirmumyrskyn jälkeen

Kuva 5: Avustuslaiva pakattuna sairaanhoitotarvikkeilla Libyassa

Kuva 6: Riisisäkkejä varastossa Irakista, josta ne kuljetetaan eteenpäin sitä tarvitseville

Kuva 7: Ensiapupäivystäjä ja potilas Tampereen Blockfesteillä

Dia vaihtuu

2. Auttajat

2

Punainen Risti on siis ennen kaikkea auttaja.

Kysymys: Milloin SINÄ saatat tarvita apua?

Tuleeko mieleen tilanteita, jolloin on joskus tarvinnut apua?

- Tässä voi keskustella myös parin kanssa. Milloin voit tarvita parin/ystävän apua? (Anna aikaa kaksi minuuttia ja kysy sitten muutamia tilanteita ääneen)

Kuvassa vapaaehtoisia Roihu 2016 –partioleirillä.

Dia vaihtuu

Suomessa

Kysymys: Kuka voisi auttaa seuraavissa tilanteissa?

- Jos koulusta menisi sähköt poikki ja vesi saastuisi eikä vettä voisi juoda → Valmius ja varautuminen. Suomen Punainen Risti varautuu esimerkiksi ensiaputaitojen opettamisella, valmiussuunnitelmilla ja koulutuksilla. Näin voidaan nopeasti toimia, jos jotakin sattuu ja auttaa ihmisiä varautumana yllättäviin tilanteisiin.

- Jos kotona tulisi tulipalo, eikä olisi paikkaa, minne mennä ja kaikki tavarat olisivat tuhoutuneet?
→ **Katastrofirahasto (keräykset)**. Rahaston varat saadaan nopeasti lähetettyä eniten tarvitsevalle, Suomessa ja ulkomailla. Kuva 3 on tulipalosta.

Kysymys: Jos sinulla on 10 sekuntia aikaa lähteä kotoa, mitä otat mukaan? Anna oppilaille 10 sekuntia aikaa miettiä. Katso aika kellosta. Käykää vähän vastauksia läpi.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=RTq8W7ZQK8U>

- Moni vanhus tai ulkomailta muuttanut voi tarvita apua kaupassa tai bussissa, tai muuten vaan juttukaveria → **Ystävätoiminta**. Vapaaehtoisena voi toimia ystävänä vanhukselle, nuorelle tai lapselle, maahanmuuttajalle, varamummona tai –vaarina, yksinäiselle. Myös sinä voit auttaa, esim. näyttämällä kaupassa miten punnitaan hedelmät. Pienikin apu tai ystävällinen ele tuo hyvää mieltä.
- Joskus vähän vanhempana tekin ehkä lähdette koulujen päätyttyä ulos hengailemaan ja tulee väsymys, heikko olo tai nilkka nyrjähtää: kuka silloin on auttamassa? → Vapaaehtoiset ensiapupäivystäjät. **Ensiapupäivystyksiä pidetään festareilla ja suurissa tapahtumissa**. Ensiapuryhmiä löytyy lähes joka osastolta, joissa taitoja harjoitellaan.
- Joskus voi lähteä kaverin kanssa metsään marjaan tai sieneen, mutta saattaa eksyä → **Vapaaehtoinen pelastuspalvelu** (Vapepa). Vapaaehtoisessa pelastuspalvelussa etsitään

kadonneita ja autetaan viranomaisia esimerkiksi onnettomuuksissa ja evakuoinneissa.

Video: Vapepa <https://www.youtube.com/watch?v=9kPkTI8k2T4>

Joskus jos kotona on hankalaa ja pitäisi päästä hetkeksi pois tai vain juttelemaan asioista. Punaisella Ristin **Turvatalot** (ota vain 5-6. luokille esimerkkinä ja Turvatalojen paikkakunnilla). Turvataloihin voi mennä vapaasti ja paikalla on aina koulutettu vapaaehtoinen valmiina keskustelemaan ja auttamaan. **Turvataloihin voi aina tulla ja turvataloihin voi myös soittaa, vaikka turvataloa ei olisikaan omalla paikkakunnalla**. Lisäksi turvatalot ovat mukana maksuttomassa **Sekasin** – chatissa, jossa on aina päivystäjä paikalla valmiina juttelemaan mieltä painavista asioista.

Dia vaihtuu

Vapaaehtoisuus

Punainen Risti yhdistää apua tarvitsevat ja auttajat. Roolit voivat vaihtua eri tilanteissa, joskus auttajasta tulee apua tarvitseva. Auttajat ovat usein vapaaehtoisia.

Kysymys: Mitä vapaaehtoisuus tarkoittaa?

➔ He tekevät työtä ilman palkkaa. Miksi? Koska haluavat auttaa ja tulee itsellekin hyvä fiilis.

Kartta vapaaehtoisista maailmalla: Kartassa punaiset pallot merkitsevät kunkin maan vapaaehtoisten määrää, esimerkiksi Intiassa on paljon vapaaehtoisia.

Kartta löytyy täältä: <http://data.ifrc.org/fdrs/overview/map>

Dia vaihtuu

3. Mistä kaikki alkoi?

Suomessa apua annetaan kaikille sitä tarvitseville, mutta **joskus Suomikin on ollut autettavana (roolit vaihtuneet)**. Esimerkiksi Yhdysvaltojen Punainen Risti lahjoitti Suomen Punaiselle Ristille polkupyöriä terveydenhoitajille, jotta he pääsivät tekemään työtään (kuva 1). Kymmeniä vuosia myöhemmin Suomen Punainen Risti lahjoitti Zimbabween vapaaehtoisille pyöriä, jotta vapaaehtoisit pääsevät kiertämään kylissä kertomassa malariasta ja hiv:stä (kuva 4).

Suomen Punainen Risti oli ensin nimeltään Yhdistys haavoittuneiden ja sairasten sotilaiden hoitoa varten ja perustettiin vuonna 1877. Ensimmäisiä ensiapukursseja pidettiin 1880-luvulla poliiseille ja rautatietyöläisille. Hoitotaitoja ja varautumista loukkaantumisiin opetettiin kaikille kansalaisille 3 markan hintaan Helsingin rautatieasemalla. (Kuva 2) Nykyään ensiapuryhmäläisiä on yli 3000 (kuva 3)

Kysymys: Mitä luulette, mikä voisi olla tilanne, jossa Suomi taas tarvitsisi muilta apua?

Punaisten Ristien ja Punaisten Puolikuiden yhteistyö on kansainvälistä, kaikilla on yhtäläinen vastuu auttaa apua eniten tarvitsevia (järjestön periaatteita ovat muun muassa **yleismaailmallisuus** ja **tasapuolisuus**). Auttamista tehdään usein yhteistyönä esim. luonnononnettomuuksissa.

Dia vaihtuu

Tarina ideasta

Mistä tämä auttamisen idea sitten lähti liikkeelle? Alussa jo juteltiin, että Sveitsiin se jotenkin liittyi.

Video: Story of an Idea, **Näytä vain kohtaan 2:45 asti!** (Kun ICRC mainitaan ja risti näytetään videolla)

<https://www.youtube.com/watch?v=QeKVtWrELYI>

(Sveitsiläinen liikemies Henry Dunant matkusti sota-alueella ja halusi auttaa haavoittuneita **puolesta riippumatta**. Muutamia vuosia myöhemmin hänen ajatuksestaan perustettiin maailmanlaajuinen avustusjärjestö, joka perustuu täysin **vapaaehtoisuuteen** ja **puolueettomuuteen**. Järjestöjä syntyi vähitellen ympäri maailmaa ja nyt Punainen Risti tai Punainen Puolikuu toimivat 190 maassa.)

Dia vaihtuu

4. Auttajat maailmalla

Kysymys: Suomessa tarvitaan apua yksinäisille tai eksyneille sekä esim. tulipalon uhreille ja festareilla loukkaantuneilla, niin millaisissa asioissa maailmalla tarvitaan apua?

→ Sodan uhreille, ilmastonmuutos, luonnonkatastrofit (kuivuus, tulvat jne.)

Suomesta voidaan lähettää vaikkapa ruokaa ja lääkkeitä. Suomalaiset voivat myös esim. opettaa paikallisille parempia viljelymenetelmiä

kuivuuden ja tulvien varalle jotta he voivat varautua ilmastonmuutokseen tai kertoa, miten välttää tarttuvia sairauksia. Tärkeintä on auttaa paikallisia vapaaehtoisia ja yhteisöjä alkuun. **Apua lähetetään aina jonkin maan Punaisen Ristin tai Punaisen Puolikuun pyynnöstä.**

Kuva 1: Kenian Punainen Risti jakaa vettä kuivuneilla alueilla. Kuva 2: Punainen Risti neuvoo uusissa viljelytekniikoissa.

Kuva 3: Punaiset Ristit ja Puolikuut ympäri maailman voivat auttaa toisiaan kriisitilanteissa.

Dia vaihtuu

Paikalliset vapaaehtoiset

Videossa nepalilaiset nuoret vapaaehtoiset rakentavat käymälöitä maanjäristyksen tuhoamalle alueelle.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=npOyHgQ6A74> Nepal 1:30

Dia vaihtuu

Meiltä maailmalle (Kalkku logistiikkakeskus)

Kysymys: Miten Suomesta voidaan auttaa muutenkin kuin rahalla?

Suomessa sijaitsee Tampereella logistiikkakeskus Kalkku, josta on mahdollista lähettää nopeasti tarvikkeita katastrofialueille. Siellä on varastossa **teltoja, huopia, sairaalatarvikkeita sekä myöskin kokonainen sairaala**. Kenttä-sairaala ja logistiikkakeskus ovat siis yksi osa varautumista (valmius) äkillisiin tilanteisiin.

Kuva 1: kenttä-sairaala pakattuna logistiikkakeskus Tampereella

Kuva 2: sairaala siirtymässä lentokoneeseen

Kuva 3: sairaala puretaan Haitissa

Kuva 4: sairaalaa pystytetään

Kuva 5: valmis sairaala Haitissa

Kuva 6: sairaalan leikkaussali.

Dia vaihtuu

Katastrofityö

Kysymys: Mitä tulee mieleen sanasta katastrofi?

- Se merkitsee äkillistä onnettomuutta, esimerkiksi luonnonkatastrofeja, joista jo juteltiin. Suomesta on mahdollista lähettää työntekijöitä (delegaattit), tarvikkeita tai rahaa. Katastrofirahaston varat menevät aina eniten tarvitsevalle, niin Suomeen kuin muualle maailmaan.

Kuvissa esimerkkejä katastrofityöstä katastrofien aikana ja niiden jälkeen.

Kuva 1: Kuva Haitista maanjäristysalueelta, vapaaehtoiset ja paikalliset tutkivat raunioita.

Kuva 2: Pakolaisleiriltä Kreikasta, jossa vapaaehtoiset pitävät lapsille kerhoa.

Kuva 3: Vapaaehtoisia jää vielä pitkäksi aikaa työskentelemään esimerkiksi terveydenhuoltoon.

Kuva 4: Vapaaehtoiset kertovat paikallisille muun muassa hygienian merkityksestä ja seksuaaliterveydestä.

Kuva 5: Tulva-alue Keniassa.

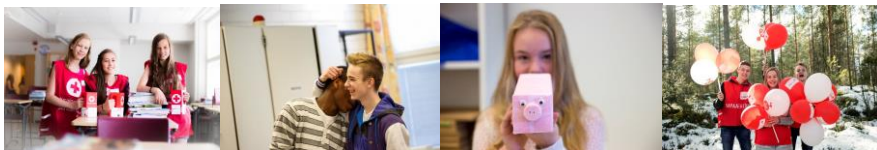
Kuva 6: Vapaaehtoinen leikkimässä lasten kanssa, pakolaisleiri Kreikassa.

Dia vaihtuu

5. Miten sinä voit auttaa?

- Kaveria läksyissä, äitiä tiskeissä, mummua tien yli jne. Se on tärkeää apua! Jokainen voi toimia ystävänä toiselle luokassa ja koulussa tai arjessa apuna kotona.

Viimeisessä kuvassa SPR nuorten somekanavat. Kannusta oppilaita seuraamaan meitä somessa!

6. Kiitos

Kiitä luokkaa ja kerro, että jäät vielä paikalle jos heillä on kysyttävää.

! Jos vieraillet koulussa alkusyksystä, kannusta luokka mukaan Nälkäpäivä-keräykseen (he voivat esim. järjestää oman tempauksen tai askarrella keräyslippaita eli apupossuja, jonne kertyneet kolikot lahjoitetaan katastrofirahastoon.

! Jos paikkakunnalla on lasten/nuorten toimintaa, muista kertoa siitä. esim. läksyhelppi, nuorisoryhmä tms.

Palaute: opitko jotain uutta? Peukku ylös/alas.